

Het 'Social Enquiry Report' in Engeland en Wales Een situatieschets

Yvo Mentens*

1. Bij wijze van inleiding

Reeds sinds het prille begin van de Probation Service in de 19^e eeuw, toen nog onder de vorm van de Church of England Temperance Society met zijn 'missionaries' die de rechtbanken bezochten, was een relaas over de sociale achtergrond van de beklaagde een onderdeel van de strafrechtsprocedure in Engeland en Wales. Deze religieuzen trachtten als pioniers van de geïndividualiseerde bestraffing de rechter ervan te overtuigen dat de persoon in kwestie door allerlei invloeden in de criminele sfeer was terechtgekomen en dat enkel een persoonlijke begeleiding hem terug op het goede pad zou kunnen brengen.

Doorheen mijn stage als Assistant Probation Officer in de Barry Probation Service (South Wales), als Trainee tijdens een opleiding in de Training Unit van de Cardiff Probation Service en als student van dr. A. Willis (lecturer in Criminology) in Cardiff University mocht ik de bijzondere rol ervaren die deze informatie kan spelen binnen het bestaande systeem. De 'missionaries' van destijds zijn weliswaar professionele Probation Officers (P.O.'s) geworden en de mondelinge verklaringen zijn veranderd in een schriftelijk Social Enquiry Report (SER). Met het SER wordt hier een verslag bedoeld dat zowel sociale als persoonlijke achtergrondgegevens kan bevatten over de verdachte met eventueel een voorstel over de meest aangewezen afhandeling. Het SER wordt aldus ingeschakeld om de strafrechter bij te staan in zijn poging een zo 'rechtvaardig' mogelijke beslissing tot stand te brengen.

Na een bondige historische duiding wordt het SER als werkdocument van Probation Service en Criminal Courts bekeken. Gepoogd wordt een schets te geven van de weg die het verslag aflegt doorheen de verschillende stadia en de waarde die het daarin kan bezitten. De gebruikswaarde van het SER sterft echter niet af na de uiteindelijke afhandeling in de strafrechtbank. Een bespreking van het eventuele Post-Court-gebruik tenslotte, brengt enige verduidelijking betreffende dit aspect van het SER-gebeuren.

Men kan zich afvragen welk nut zo'n studie kan hebben voor de Belgische situatie. De probatie-dienst in België, c.q. de praktijken betreffende de maatschappelijke enquête, zijn een troebele kopie van het systeem in Engeland en Wales. Zich baserend op de wijze waarop in Engeland en Wales reeds 100 jaar de gedragswetenschappen de strafrechtsbedeling binnen stappen, probeert men in België sinds een paar decennia een aangepaste versie leven in te blazen. De

---

* Yvo MENTENS is licentiaat in de Criminologie.

jonggeborene heeft echter, na reeds een moeizame weg te hebben afgelegd, nog steeds last van enkele kinderziekten waarvoor door een herbestudering van de bakermat eventueel een remedie kan gevonden worden.

De informatie die wordt weergegeven is, naast persoonlijke ervaringen, gebaseerd op tal van gesprekken en interviews met bevoegde professionelen ter plaatse, gecombineerd met een ruim literatuur aanbod. Hierbij dient nog een bemerking gemaakt te worden. De praktijken die besproken worden hebben betrekking op de SER's voor volwassenen in de strafrechtelijke procedure ten behoeve van Magistrates' Court of Crown Court. Niettegenstaande dat zal deze afbakening soms overschreden worden, maar dan enkel om enige duidelijkheid te scheppen of omdat nuttige, bruikbare onderzoeksgegevens beschikbaar zijn.

2. Korte historische situering

Het SER heeft een bewogen historiek achter de rug. Reeds 100 jaar is het document een onderwerp van discussie tussen verschillende partijen die een rol spelen in de strafrechtsbedeling. Het belang van het sociaal verslag binnen de strafrechtelijke procedure en de concrete bepaling van inhoud en verschillende veroordelingen waarvoor een SER vereist is, zijn hierin steeds belangrijke thema's geweest.

De eerste SER's¹ waren waarschijnlijk mondelinge stand down rapporten op het einde van de 19^e eeuw en werden een vast onderdeel met de komst van de Police Court Missionaries in de Metropolitan Police Courts. Bepaalde individuen, vooral de dronkaards, wilde men een kans geven op een 'reformation under their care'. Geen objectieve verslagen dus maar gewoon het aanbieden van een 'helpende hand' aan mensen die met hen wilden samenwerken en waarin de missionary een zekere borg symboliseerde voor de gerechtelijke instanties.

Na een periode van Court Missionaries (einde 19^e- begin 20^e eeuw) onderscheiden wij een periode van Probation-suitability (begin 20^e- midden 20^e eeuw). De Probation Service wordt nu gevraagd rapporten op te stellen die moeten duidelijk maken of bepaalde personen al dan niet baat zouden hebben bij een periode van supervisie. Advies over de appropriateness van probatie dus. De P.O. is nu afhankelijk van de Probation Service. In de 'in/out' beslissing t.o.v. een periode van supervisie worden nu zowel de noden van de cliënt als de middelen van de 'service' belangrijk.

Vanaf het midden van de jaren twintig krijgen we een legitimatie-periode. In dit stadium wordt verwacht dat de P.O. niet alleen kijkt naar de betrokkene maar ook naar de eigen aard van het misdrijf, de publieke opinie, de mogelijkheden t.o.v. de verschillende alternatieve straffen enz. De P.O. wordt een 'officer of the court'. Het rapport dient niet meer om hem werk te kunnen verschaffen (in de vorm van probatie) maar het rapport als document wordt zijn werk. Erkenning van het belang ervan impliceerde dat de P.O.'s nu ook meer tijd kregen om de rapporten voor te bereiden t.o.v. de 'stand down reports'. Verbale pleitoeffe-

---

1. In de geschiedenis van het SER worden er door PERRY (1979, p. 62-64) een drietal perioden omschreven. De 3de periode begint m.i. echter veel vroeger en in de 4de periode zie ik een duidelijke accentuering daarvan, gevolgd door een 5de periode die PERRY in 1979 nog niet kon voorzien maar die nu haar intrede maakt.

ningen worden dus vervangen door geschreven, begrijpelijke documenten, ontworpen om de rechter bij te staan in zijn beslissing, niet alleen over de probatie-maatregel maar over welk ander alternatief dan ook.

Een expliciete legitimering van de professionaliteit van het SER komt er vanaf de jaren zeventig. Het rapport wint aan belang binnen de rechtszaal. Dit vooral in de erkenning van de 'aanbeveling' op het einde van het sociaal verslag. Speciale circulaire's zijn er op gericht de P.O.'s op de hoogte te stellen van het feit dat ze de rechters dienen voor te lichten over de verschillende alternatieven die beschikbaar zijn. Hierin worden zij beschouwd als experts, gesteund door hun training in 'social work' en een additionele opleiding tot Probation Officer.

De status die de P.O. met zijn rapport heeft bereikt, wordt blijkbaar vanaf de jaren tachtig terug afgebouwd. In een recente uitgave van het Home Office² wordt aangedrongen op een beperking van de SER's waarin het accent opnieuw wordt gelegd op 'appropriateness' voor probatie. Een tweede uitgave³ geeft eveneens de intentie weer de hoeveelheid SER's in te willen krimpen tot de hoogst nodige. Afwachten dus of deze koers inderdaad wordt verdergezet. Nu ook van Home Office-zijde een nulgroei werd ingeluid t.a.v. het personeelsbestand, zullen nieuwe bezinningen over de praktijk van het SER in de strafrechtsbedeling zich opdringen.

3. Het sociaal verslag als werkdocument van Probation Service en Criminal Courts

De gang van zaken die wordt weergegeven is diegene die algemeen gevolgd wordt in de strafrechtelijke procedure. Specifiëren naar de verschillende rechtbanken is binnen het bestek van deze uiteenzetting onmogelijk. Als model nemen we de basisstructuur van Magistrates' Court. Waar over de Magistrates wordt gesproken kan dus ook een alleenzettelende rechter bedoeld worden.

Schematisch:

1. Magistrates aanvraag SER, verdaging van de zitting voor ongeveer 4 weken;
Solicitor prosecution P.O.
2. Request-forms komen terecht bij de verantwoordelijke Senior Probation Officer;
4. Allocatie van de Request-forms;
5. Voorbereiding van het SER (interviews, contacten met verschillende instellingen of individuen) door de P.O.;
6. SER's komen terug bij de Liaison P.O. terecht die deze een paar dagen op voorhand inlevert op de griffie of per zaak overhandigt aan de 'Magistrates';
7. Verderzetting van de procedure.

---

2. Het Home Office vermeldt in een publikatie van april 1984 dat er enkel een rapport moet worden opgesteld indien 'a probation order is likely to be considered, where the court may be prepared to divert an offender what would otherwise be a custodial sentence' (p. 4).

3. Een uitgave van mei 1984 argumenteert dat: '... resources should be allocated to the preparations of social inquiry reports on the basis that standards will be similar set and maintained on cases where the court may be prepared to divert an offender from what would be a custodial sentence' (p. 21).

1. AANVRAAG VAN EEN 'SOCIAL ENQUIRY REPORT'

In een eerste fase wordt een SER aangevraagd door de desbetreffende Magistrates aan de Liaison Probation Officer (De L.P.O. is de vertegenwoordiger van de Probation Service binnen de Superior Courts maar het woord wordt hier als overkoepelende term gebruikt. In Magistrates' Court of Juvenile Court is dit meestal een Probation Ancillary of de Probation Officer on duty, tenminste dat was de praktijk in Barry). De zaak wordt voor een viertal weken verdaagd. De Liaison Probation Officer neemt direct na de zitting een vrij summier interview af van de betrokkene om de SER-Request forms⁴ in te vullen. Hij vertelt de betrokkene, indien nodig, in het kort wat een SER inhoudt en wanneer hij zal gecontacteerd worden door de Probation Service.

2. PLANNING EN VERLOOP VAN HET 'SOCIAL ENQUIRY INTERVIEW'

De verschillende Request-forms komen terecht bij de Senior Probation Officer (verantwoordelijke voor een bepaald team van Probation Officers) die deze allocceert naar de verschillende Probation Officers. Soms gebeurt dit in een open vergadering, zodat eventuele bezwaren onmiddellijk kunnen geuit worden. Dit was tot voor kort o.m. de praktijk in Barry. Slechts een gering aantal Probation Officers woonde echter de Allocation-meetings bij zodat de procedure als inefficiënt werd afgevoerd. Na de allocatie noteert de administratieve dienst de verschillende gegevens en, meestal voorgedrukte, brieven worden verzonden om de persoon in kwestie of verwanten uit te nodigen voor een interview of om hen op de hoogte te stellen van het bezoek van een Probation Officer.

Vóór het eigenlijke gesprek wordt de onmiddellijk beschikbare informatie doorgenomen zoals: verklaringen van de politie, strafblad, eventueel psychiatrisch rapport, voorafgaandelijke SER's enz. Tijdens het interview legt de Probation Officer aan zijn cliënt meestal nog eens uit wat de specifieke doelstellingen zijn van het SER en dat het zijn grootste recht is zijn medewerking te weigeren.

Sommige Probation Officers nemen slechts sporadisch notities tijdens het interview, anderen geven zich over aan een vraag en antwoord spelletje en noteren zoveel mogelijk tijdens het gesprek. De meesten nemen minstens twee interviews af maar sommige Probation Officers zijn met één gesprek reeds tevreden.⁵ Als het eerste onderhoud in de Probation Service plaatsvindt, is het tweede meestal bij de cliënt thuis. (Dit om eventueel ook andere gezinsleden bij het interview te kunnen betrekken en de accommodatie-omstandigheden van nabij te bekijken). De meeste Probation Officers krijgen ongeveer drie weken om hun SER klaar te stomen.

---

4. De SER-request-form bevat naast naam en adres van de persoon in kwestie o.m. elementen als: verantwoordelijke advocaat, eventueel politionele dienst die het P.V. opstelde, beschrijving van het misdrijf, de betrokkene pleit schuldig/onschuldig, voorafgaandelijke veroordelingen en contacten met Probation Service en werk- of schoolsituatie.

5. Betreffende de hoeveelheid interviews bleek uit een onderzoek van PERRY (1974, p. 18) dat 36,7 % genoeg had met één, 28,7 % met twee en 10,3 % met drie, ongeveer 1/4 had geen enkel voorafgaandelijk interview afgenomen (zogenaamd 'day of hearing reports') en 6 % gebruikte meer dan vier interviews.

Sommige auteurs pleiten voor een team-approach om de basisinformatie te verzamelen en het uiteindelijke rapport op te stellen. Deze aanpak heeft inderdaad heel wat voordelen, zoals o.m. de vermindering van de druk op één Probation Officer om de juiste beslissing te nemen. De nadelen in acht genomen (denken we maar aan de coördinatieproblematiek en de nulgroei in de Probation Service) is deze manier van werken de eerste jaren zeker niet haalbaar binnen het bestaande systeem.⁶

3. CONSTRUCTIE VAN HET SER

3.1. Inhoud

Het Streatfeild Committee⁷ boog zich in '61 over de problemen betreffende de concrete inhoudsbepaling van het SER. Het Streatfeild Report benadrukte het belang van sociale achtergrond-informatie voor de rechtbank om een inschatting van de schuldigheid mogelijk te maken. Eveneens werd grote waarde gehecht aan de 'recommendation' die door de Probation Officer op het einde van zijn rapport naar voor werd gebracht onder de vorm van een opinie over het effect van probatie of enig ander alternatief op de criminele loopbaan van de betrokkene. Daar de individuele bepaaldheid van elke zaak de onderlinge verschillen te groot maakte, had men blijkbaar niet het gevoel dat de inhoud in stereotype vormen moest gegoten worden. Juist over deze twee laatste punten kon men het in opeenvolgende onderzoekscommissies en circulaires nogal moeilijk eens raken.⁸ Al de later gepubliceerde lijstjes in beschouwing genomen, blijft het nog steeds de basisgedachte geponoerd door het Streatfeild Report die als geldende maatstaf wordt gebruikt.^{9 10}

6. Voor een duidelijke bespreking van deze methode, zie o.m. WRIGHT, C., 'Team Approach to Presentence', *Federal Probation*, 1979 (maart), p. 21-24.

7. Het 'Report of the Interdepartmental Committee on the Business of the Criminal Courts (1961), Cmnd. 1289, (The Streatfeild Report), is nog steeds het belangrijkste document wat de concrete inhoudsbepaling betreft. Voor een algemeen overzicht in historisch perspectief zie MENTENS, Y., 1985, p. 26-31.

8. In het 'Report of the Departmental Committee on the Probation Service (1962)', Cmnd. 1650, (The Morison Report), voelde men er helemaal niet voor dat Probation Officers als 'sentencing experts' gingen optreden. Volgens het rapport was het '... alien to their function to make recommendations about treatment other than probation...' en verder '... they are not equipped by their experience and research can not yet equip them to assume a general function of expressing opinions to the courts about the likely effect of sentences...' (Cmnd. 1650, para. 40, 41). PERRY stelde in 1974 verbeteringen voor in de richting van een standaardisatie van het rapport onder de vorm van verschillende hoofdingen zodat allerlei informatie een kans zou kunnen krijgen om aan bod te komen (1974, p. 37/40/103).

9. Er zijn over deze inhoudsafbakeningen een groot aantal bepalingen beschikbaar. Naast het 'Streatfeild' en 'Morison Report' en enkele 'Home Office Circulars' (o.m. 138/1963; 59/1971; 17/1983) vindt men bepalingen in: DRAPKIN 1969, p. 38; HERBERT en MATHIESON 1980, p. 26-28; MATHIESON en WALKER 1971, (7); NAPO, 1981, p. 6, para. 21; North Manchester, 1983, p. 3/15; West Glam, 1984, p. 4-5.

10. Wat in de verschillende lijstjes zelden aan bod komt, vooral in officiële nota's, als noodzakelijk onderdeel van een SER is de eventuele invloed van een macro-situatie op de individuele actie. MATHIESON (1982, p. 660-662) lijkt dit te benaderen als hij pleit voor een 'Social Comment'-inbreng in het SER. Hiermee wordt de wijze bedoeld waarop sociale, economische of politieke factoren het leven van de verschillende cliënten van de 'probation service' beïnvloeden. De auteur beschrijft dat: 'it is both proper and necessary for probation officers to make →

Van de Probation Officers in South Wales wordt verwacht dat zij in hun rapport de aandacht vestigen op persoonlijke en sociale factoren betreffende de situatie van de cliënt, in zover deze relevant zijn voor de context waarin deze verschijnt voor de rechtbank. Hiermee wordt geen echo bedoeld van het politieel verslag, maar een rapport dat op een analyserende en begrijpende manier kijkt naar het breder kader waarin de cliënt tot het delict kwam. Indien aanwezig moet er een link worden gelegd met het reeds bestaande patroon van criminaliteit. Elke significante factor in het leven van de cliënt dat licht werpt op het delinquent gedrag moet worden vermeld (b.v. elementen binnen de werksituatie) en tevens de respons op eventuele voorafgaandelijke veroordelingen. Eveneens dienen de redenen die de betrokkene zelf geeft voor het delict, duidelijk beschreven te worden. De aanbeveling die op het einde van het SER ter sprake komt volgt logisch uit de rest van het rapport. Zij wordt opgesteld in samenwerking met de cliënt nadat verschillende alternatieven werden voorgelegd. Als er argumenten bestaan die de mislukking van een bepaalde veroordeling staven dienen deze vermeld te worden alsook het eventuele risico dat verbonden is aan het gedistilleerde voorstel, wat getuigt van een duidelijk inzicht in de situatie als resultaat van een grondig onderzoek. Dit alles wordt in niet gestandaardiseerde vorm weergegeven met hoogstens een nummering van de verschillende paragrafen.

Concreet wordt in een SER meestal begonnen met een korte beschrijving van de wijze waarop de informatie werd verzameld die in het rapport vervat ligt. Daarna wordt een summier levensgeschiedenis geschetst met aandacht voor hogervermelde elementen, afsluitend met een beschrijving van de huidige levensomstandigheden.

Om de eventuele negatieve gevolgen van boetes te kunnen ondervangen wordt telkens de financiële situatie van de betrokkene duidelijk belicht. Hierna volgt een analyse van de omstandigheden en relaties die het actuele delict omgeven. In de conclusie wordt dan, meestal op een bijna onderdanige wijze¹¹, de meest geschikte veroordeling naar voren geschoven.

Hoewel de rapporten normaal de lengte van 3 à 4 bladzijden niet overschrijden¹² bestaat er een tendens om ze nog meer in te korten¹³, wat betreffende de invloed van de lengte van het SER op de aanvaardbaarheid van de 'recommendation' heel wat discussies uitlokt.¹⁴

---

reference in their reports to the general employment situation in the area where the subject of the report lives and also specifically to his/her prospects of securing employment' (p. 660). DRAPKIN zinspeelde hier reeds op toen hij in 1969 schreef dat in een rapport duidelijk moest rekening gehouden worden met: 'Socio-economic, ecological and cultural environments...' (p. 38).

11. Dit wordt door middel van geijkte formules gedaan in de zin van: 'Therefore the Court may wish to consider a community service order...' of '...I would subsequently invite the court to consider a Conditional Discharge...'

12. Uit een onderzoek van PERRY (1974, p. 38) blijkt dat 44,5 % van de rapporten korter zijn dan één bladzijde (A4, uitgetypt); 33 % bevatten één of meer pagina's; 19,5 % beslaan twee bladzijden; 1,5 % twee of meer; 1 % van de verslagen heeft een lengte van drie bladzijden en 0,5 % is meer dan drie bladzijden lang.

13. Volgens HERBERT en MATHIESON (1980, p. 59-60) lezen de magistraten toch enkel de conclusie, indien er dan nog onduidelijkheden bestaan kunnen bijkomende inlichtingen gegeven worden door de 'Probation Officer' die bij de zitting aanwezig is.

14. THORPE (1979, p. 20) vindt geen significant verband tussen de lengte van het rapport en het al dan niet accepteren van de aanbeveling. WILKINS en CHANDLER (1965, p. 22-35) vonden

3.2. Gebruik (misbruik) van taal in het SER

Niet alleen de hoeveelheid aan informatie maar ook de taal waarin ze wordt weergegeven is een belangrijk element in het SER-gebeuren. Onderzoeksgegevens¹⁵ suggereren dat de wijze waarop taal gebruikt wordt van groot belang kan zijn in de beslissingsfase.¹⁶

Hoe complexer de zinnen worden opgebouwd, hoe meer de gebruiker overtuigd wordt dat de auteur goed op de hoogte is van de verschillende invalshoeken binnen het verslag, wat de aannemelijkheid verhoogt.¹⁷ De moeilijkheden of problemen kunnen het best tegen het einde worden weergegeven om het dramatisch effect en de overtuigingskracht te vergroten. Eveneens kan een zekere ambiguïteit en het gedeeltelijk openlaten van de conclusies de overredingskracht ten goede komen. Het gebruik van metaforen en analogieën ten slotte kan tevens bijdragen tot een positieve argumentatie.

Commentaar over het schrijfgedrag van de Probation Officers kan dus ook niet uitblijven. Vooral het gebruik van sociologische 'ideal-types' en het aan de psycho-analyse ontleende jargon dat wel eens wordt gebruikt, zijn veel besproken items.¹⁸ De bevindingen van een, weliswaar kleinschalig, onderzoek naar het concrete taalgebruik in een SER zijn in een drietal punten onder te brengen.¹⁹

- Meer dan de helft van de subjecten waarvoor een SER werd opgesteld, konden niet eens mechanisch hun eigen sociaal verslag lezen. Laat staan begrijpen wat er mee bedoeld wordt²⁰;

---

een algemene tendens om een uitspraak tegen een probatiemaatregel te veranderen in één vóór probatie naarmate de hoeveelheid informatie die voorzien werd toenam. De auteurs concluderen o.m. dat: 'Perhaps it is not what one knows about people that tends to make one tolerant but, how much one knows about them' (p.31). Verdere beschouwingen hierrond zijn o.m. te vinden in: HINE, MC WILLIAMS en PEASE, 1978, p. 91-100; HOOD 1966, p. 303-310; HOOD en TAYLOR, 1968, p. 431-434; MC EWEN en GREENBERG, 1970, p. 340-350; WHITE, 1972, p. 246.

15. Volgens GABOR en JAYWARDENE (1978) zijn linguïstiek en communicatiestijl heel belangrijk in dat 'pre-sentence report'. Uit de resultaten van hun studie besluiten zij dat: 'elements related to the style in which a 'pre-sentence report' is written are responsible, to a great extent for the acceptance or rejection of the recommendation of the report by the judge reading it'.

16. De onderzoeksgegevens die worden weergegeven zijn bekomen door een distillatie van LARSONS onderzoek in 1973.

17. Wat de psychopathologische beschrijvingen in een SER betreft zijn KOLVIN en OUNSTED echter niet geneigd deze mening te delen. De auteurs laten verstaan dat hoe ingewikkeld de psychopathologie van de betrokkene wordt beschreven hoe meer kans er bestaat dat de aanbeveling wordt afgewezen (1968, p. 116).

18. BURNEY (1979, p. 169) vond in haar onderzoek, gespreid over zes rechtbanken dat de 'jargon-ridden language of reports' een hoofdkritiek was van de magistraten op de SER's. FREEMAN (1981, p. 221) concludeerde dat '... (Probation Officers) ... tend to assemble information which reinforces stereotypes of causes of trouble such as broken homes, working mothers, etc..., and often put into a language loosely drawn from psycho-analytic theory'. (Zie ook SPICCA, 1978, p. 52: 'Language (in SER's) should be clear and universal in meaning as much as possible. Avoid jargon, flat judgemental statements, and "catch phrases"').

19. HORSLEY (1982) wijdde een proefschrift aan dit onderwerp.

20. De minst leesbare SER's waren deze voor Crown Court en specifiek dan de conclusie van het rapport. Volgens BEAN (1976, p. 112) wordt taal hier heel zorgvuldig gekozen om de harde realiteiten van de 'recommendation' af te zwakken. De verschillende aanbevelingen hebben om die reden ook ter inleiding een eigen fraseologie. Voor boetes bijvoorbeeld is dit steeds in →

- de dagen van een wetenschappelijk jargon als modeverschijnsel en statussymbool leken voorgoed voorbij maar werden vervangen door een boel complexe constructies die voortdurend terugkwamen (b.v. counter-productive, fragmental arrangements, eneuretic, ameliorate, enz.);
- de zinsbouw varieerde naargelang het onderwerp maar was overwegend ingewikkeld.²¹

Als uit verschillende studies²² blijkt dat in Magistrates' Court een groot deel van de Magistrates, die het rapport moeten beoordelen, individuen zijn die naam maken in de zakenwereld en nooit enige gedragswetenschappelijke opleiding genoten, kan men zich minstens de vraag stellen in hoeverre de SER's voor deze 'sentencers' 'informatief', 'verduidelijkend' of 'verstaanbaar' overkomen.²³

3.3. De 'recommendation' als aanknopingspunt van een veroordeling

3.3.1. De keuze van de aanbeveling

De keuze in de reeks van beschikbare aanbevelingen is een belangrijk onderdeel in de voorbereiding van een SER. Deze aanbeveling kan, indien ze wordt aangenomen, bepalend zijn voor het toekomstige levenspatroon van de veroordeelde.

Volgens sommige auteurs wordt de aard van de 'recommendations' beïnvloed door het aantal jaren ervaring van de P.O.²⁴ Hoe meer ervaring binnen de probatiedienst, hoe minder het aantal aanbevelingen voor probatie. Het hoogste aantal rapporten zonder enige vorm van voorstel zou zich trouwens ook in deze groep bevinden.²⁵ Anderen zien vooral de publieke opinie, de morele oriëntaties van de P.O.'s, een onbewuste identificatie met de cliënt en de persoonlijke visie van de P.O. op het recht betreffende dat specifieke misdrijf als belangrijkste factoren in het beïnvloedingsproces naar een voorstel-formulering toe.²⁶

---

de zin van: 'I would respectfully suggest that a fine would be appropriate...' (zie ook FORD, 1972, p. 29-30).

21. Het volgende stukje is typerend voor de situatie: '... I found him to be a somewhat pathetic and dejected individual, obviously smothered by a very strong and dominant mother, who appears to have oscillated from initially overindulging her son to a situation where she openly says she loathes him...'. Dit epos is nog maar het begin van de beschrijving van een jongeman die enkele muntstukken uit een elektriciteitsmeter had gestolen...

22. Meer informatie over de samenstelling van de Magistrates is te vinden in HOOD, 1962 en in BALDWIN, 1976.

23. Concreet vindt men in een onderzoek van de North Manchester Working Party (1983, p. 13) dat 96 % van de door hen onderzochte SER's werden geschreven in een taal die vrij was van jargon. Ongeveer 26 % werd aangezien als niet duidelijk genoeg geschreven en 32 % was te uitgebreid. Algemeen vond men van 60 % dat de auteurs zich duidelijk uitdrukten.

24. Zie THORPE, 1979, p. 19; PERRY, 1974, p. 71-72 en CARTER en WILKINS, 1967, p. 512-513.

25. Ongeveer 14 % bevonden zich in het onderzoek van THORPE (1979, p. 19) in deze categorie.

26. Zie GABOR en JAYWARDENE (1978, p. 12). PEARCE en WAREHAM (1977, p. 97) beschrijven een drietal punten die van belang zijn in de zoektocht van de P.O. naar een geschikte aanbeveling:

- a. hetgeen de P.O. als relevante informatie beschouwt in zijn relatie met de beklaagde (zie ook SHEFF, 1968, p. 3-17);
- b. zijn theorieën over SER's en criminaliteit in het algemeen (zie ook SUDNOW, 1965, p. 255-276);

Zelfs geografische lokaties zouden bepalend kunnen zijn.²⁷

Wat de keuze van de aanbeveling als logisch gevolg in een zo objectief mogelijk verslag betreft, blijkt uit eigen ervaring en vergelijkbare literatuur²⁸ dat dit proces zich regelmatig in omgekeerde volgorde voordoet. De P.O. komt tot een zekere aanbeveling en construeert pas daarna inhoudelijk zijn rapport. Informatie wordt dan opgenomen in functie van de argumentatie van een aanbeveling. Als Assistant Probation Officer werd men er trouwens wel eens op gewezen door de superviserende P.O. wat de voorstel-formulering waarschijnlijk zou inhouden, alvorens enige vorm van interview van de betrokkene werd afgenomen. Gebeurde dit niet, dan was dat niet omdat de P.O. er zich nog geen idee rond gevormd had maar om — als onderdeel van zijn opleiding — een positief denkproces bij de Assistant Probation Officer teweeg te brengen.

De wijze waarop de P.O.'s hun SER's opstellen en daaruit hun 'recommendations' distilleren is nauw verbonden met het ideologisch paradigma van waaruit ze vertrekken. P.O.'s kunnen hun cliënten vanuit verschillende modellen benaderen, wat eventueel voor gelijkaardige situaties in onevenredige resultaten kan uitmonden.

3.3.2. Ideologische voedingsbodem in relatie tot de aanbevelingen. 'Welfare' contra 'Justice'

De Probation Service in zijn geheel, de verschillende teams en de individuele Probation Officers worden voortdurend heen en weer gesleurd in het wikken en wegen tussen 'tariff' en 'rehabilitation'.²⁹

Wat de 'Welfare-based'-rapporten betreft krijgt men SER's die bepaalde behoeften of tekorten bij de beklagde identificeren en een aanbeveling maken op basis van de drang die er in bestaat om een onderliggende pathologie, waarvan het misdrijf het symbool is, te behandelen.³⁰ De theoretische gebreken die aan deze formule kleven door analogie met de medische behandeling³¹ en de daaruit voortvloeiende wetenschappelijke behandelingsmethoden³², maken dat het aldus geconstrueerde model wankelt op verschillende niveaus. Als de P.O. gelooft in de kracht van dergelijke behandeling zal hij daarbij voor zichzelf tot een paar typische conclusies komen. Ten eerste denkt hij het recht te hebben soeverein te kunnen beslissen over het verdere levenspatroon van de betrokkene om de be-

---

c. overwegingen i.v.m. efficiëntie en produktiviteit in de bestraffingsprocedure (zie ook SMITH en BLUMBERG, 1967, p. 96-105).

27. Zie PERRY, 1974, p. 71-76/1979, p. 79; CARTER en WILKINS, 1967, p. 511.

28. GARFINKEL (1967) besluit uit zijn onderzoeksgegevens dat juryleden pas een gegronde verantwoording zoeken voor hun verdict nadat ze dat verdict voor zichzelf uitgemaakt hebben. De SER's zouden op eenzelfde manier opgesteld worden.

29. De modellen worden hier in stereotype vorm behandeld.

30. SPICA (1978) geeft in zijn A tot Z van het 'presentence report' de essentie van dit model in zijn extreme vorm weer: 'one of the important purposes of the presentence investigation is to offer a *diagnosis* of the behaviour of the defendant. If he is sentenced to probation, the *diagnosis* leads to a *treatment plan* for supervision' (p. 51) (eigen cursivering).

31. Zie BOTTOMS en MC WILLIAMS, 1979, p. 161-162.

32. Zie LIPTON, D., MARTINSON en WILKS, *The effectiveness of correctional treatment*, 1975; GREENBERG, *The correctional effects of corrections: A survey of evaluations*, 1977; BRODY, *The effectiveness of sentencing: A review of the literature*, 1976.

handeling optimaal te laten verlopen. Ten tweede zal hij de mening van de cliënt negeren en de situatie totaal in eigen termen gaan definiëren.³³ Vandaar dat ook heel wat P.O.'s ijveren voor sociale informatie binnen het 'justice-model'.

In het 'justice-based-model' wordt de aanbeveling direct aan het misdrijf gekoppeld, rekening houdend met voorafgaandelijke veroordelingen. Persoonlijke of familiale problemen worden wel besproken in het rapport maar creëren niet noodzakelijk een causaal verband met het misdrijf. Voorstanders suggereren dat de informatie in het verslag een tweetal zaken duidelijk kan maken. Enerzijds de vaststelling van 'morele schuldigheid'. De rechter ('Magistrate') bijstaan in een zoektocht naar de morele schuldigheid van de beklaagde t.a.v. het misdrijf dient volgens de 'justice-based'-P.O.'s een hoofdthema te zijn. Achtergrondinformatie, zowel persoonlijke als t.a.v. het misdrijf, wordt dan medebepalend in de mate dat deze licht werpt op de dosis vrije wil die de beklaagde hanteerde ten tijde van het misdrijf. Beschikbare gegevens nemen dan de vorm aan van een beschrijving van invloeden en niet van een diagnose van oorzaken.³⁴ Anderzijds staan zij een bevraging voor van de beklaagde naar enige vorm van moeilijkheden die hij of zij ervaart. Op deze manier wordt een opinie over een alternatieve straf, die uitgedrukt wordt in het rapport, afgeleid uit een onderhandeling tussen cliënt en P.O. De opinie wordt aangeboden aan de rechtbank in de vorm van een contract en niet aanbevolen in de vorm van een behandeling, gebaseerd op een wetenschappelijke diagnose.³⁵

Op technisch vlak blijken 'Welfare-based'-aanbevelingen algemeen langer te zijn en schijnen ze meer subjectieve informatie te bevatten dan de 'justice-based'-rapporten. Belangrijk in conversatie met 'welfare-based'-P.O.'s blijkt dat ze de verschillende veroordelingen niet zien als een hiërarchie van tarieven zoals hun 'justice-based'-collega's. Zij beschouwen dit eerder als een continuüm waaruit ze de meest geschikte vorm van behandeling kiezen. Uit onderzoek bleek dat er een trend bestond tot een grotere aanvaarding van 'justice-based'-aanbevelingen t.o.v. de 'welfare-based', hoewel het verband niet erg significant was.³⁶ Het ziet er wel naar uit dat men mensen hoger op de tariefladder kan brengen door 'welfare-based' te werk te gaan. Er bestaan b.v. bewijzen uit het veld van de 'Community Service' voor het feit dat sommige P.O.'s deze vorm van bestraffing ongeschikt vinden voor wie 'professional case-work support' nodig heeft en dat zij het daardoor nalaten om aanbevelingen te maken in die zaken.³⁷ Aangezien ongeveer de helft van de mensen die veroordeeld worden normaal enige vorm van hechtenis krijgt voorgeschoteld, leidt dit er toe dat daardoor bepaalde beklaagden naar de gevangenis worden gezonden i.p.v. tot een andere, alternatieve straf veroordeeld te worden.³⁸ De dupe is uiteraard de cliënt die zich — door de specifieke situatie waarin hij zich bevindt — niet kan of wil verweren.

---

33. Het is o.m. door deze vorm van arrogantie dat het model heel wat kritiek te verduren kreeg (zie o.m. BOTTOMS en Mc WILLIAMS, 1979, p. 159-102; BEAN, 1979, p. 239-248).

34. Dit kan gaan van 'hij/zij kon het eigenlijk niet helpen dat de zaak zo uitdraaide' tot 'hij was zich zeer goed bewust van zijn handelingen en had ze reeds op voorhand gepland'.

35. Zie RAYNOR, 1980, p. 80-84; OSBORNE, 1984, p. 369.

36. Zie OSBORNE, 1984, p. 370.

37. Zie PEASE, K. e.a., 1975, p. 10.

38. Volgens HARDIKER (1979, p. 117-135) opereert het grootste deel van de P.O.'s vanuit een gecombineerd systeem. In haar onderzoek komt zij tot een Reverse Tariff Rank door verbinding van 'needs' aan 'tariff'.

4. POSITIE VAN DE CLIËNT

Het rapport kan, voor het naar de rechtbank gaat, nog gecorrigeerd worden door eventuele discussies met enkele collega's of met de Senior Probation Officer, waarna het door de auteur gehandtekend wordt. (Indien dit een Assistant Probation Officer is, is ook een handtekening van de 'supervisor' nodig). De cliënt zou nu normaal gezien³⁹ het rapport ook moeten gelezen hebben. In de praktijk is het echter eerder uitzondering dan regel dat de betrokkene de kans heeft het volledige rapport te commentariëren.

De cliënt wist meestal wel op voorhand wat er vermeld zou worden op het einde van het verslag als aanbeveling, maar had geen flauw idee wat er precies voor de rest zou vermeld worden. Heel wat mensen krijgen het definitieve verslag slechts in hun handen gestopt net voor ze de rechtszaal binnenstappen, waar het na een vluchtige blik terug in de handen van de P.O. verdwijnt. Weinig cliënten van de Probation Service zullen hier bemerkingen bij maken. De P.O. is immers iemand die d.m.v. zijn SER een verlichting van de straf kan bekomen of enige vorm van begeleiding kan afdwingen. De vaagheid waarmee er in de verschillende wettelijke reglementeringen over deze materie wordt gesproken⁴⁰ roept de vraag op naar een amendement om de verplichting in te stellen dat een rechtbank zich vooraf zou laten informeren over het feit of de persoon in kwestie de mogelijkheid heeft gehad om het rapport te zien en te begrijpen.⁴¹

5. AFHANDELINGSPROCEDURE IN DE STRAFRECHTBANK

De rapporten worden in Magistrates' Court door de 'court-officer' ongeveer vier weken na de verdaging, zaak per zaak overhandigd. Tenminste dat was de praktijk in Barry. In de Cardiff-Courts werden deze echter, net als in de Higher Courts, een paar dagen op voorhand ingeleverd, zodat ze grondig konden bestudeerd worden. Wat Barry betrof trokken de Magistrates zich voor relatief belangrijke zaken even terug om het verslag te lezen, zoniet werd het ter plaatse doorgenomen, waarna er even gemompeld werd over de aanbeveling.

De stijging in de voorziening van SER's de laatste 10 jaar ging gepaard met een verhitte discussie over de plaats van het rapport binnen de strafrechtsbedeling. Als antwoord daarop werd in heel wat onderzoek het effect van de 'recommendation' op de effectieve veroordeling onderzocht. Er blijkt in de opeenvolgende jaren een zekere consistentie te bestaan tussen de verschillende gegevens van auteurs die de overeenkomst tussen aanbeveling en veroordeling onderzochten. Een consistentie, die zich vooral uit in een hoge succesratio van de

---

39. Dit wordt omschreven in verschillende wettelijke reglementeringen. In de Criminal Justice Act van 1948 wordt o.m. vermeld dat: '... a copy of the report shall be given by the court to the offender or his counsel or solicitor...' (section 43). Hoewel eveneens vaag wordt in de Powers of Criminal Courts Act vermeld dat: 'A copy of the report shall be given by the court to the defendant or his legal representative...' (Schedule 46 (1)).

40. Zie SHAW, 1981, p. 43.

41. MATHIESON (1980, p. 46) stelt een amendement voor in deze zin bij Schedule 46 (1) van de Powers of Criminal Courts Act van 1973.

SER's.⁴² Heel wat onderzoekers hebben deze, soms vrij hoge, succesratio aangezien als zou de aanbeveling de rechter in kwestie beïnvloeden.⁴³ Het geheel van 'zogenaamde' beïnvloeding kan echter verder uitgediept worden. Een viertal factoren kunnen in dit proces verantwoordelijk zijn voor de hoge graad van overeenkomst:⁴⁴

1. diegenen die recht spreken kunnen inderdaad akkoord gaan met de P.O.'s omwille van hun status en betrouwbaarheid als 'experts'⁴⁵;
2. er zijn veel zaken die duidelijk in de richting van een bepaalde veroordeling wijzen⁴⁶;
3. de P.O.'s maken aanbevelingen waarvan zij verwachten dat ze door de rechtbank worden aangenomen ('second guessing', zie verder);
4. P.O.'s en strafrechters leggen de nadruk op dezelfde factoren in hun zoektocht naar een geschikte veroordeling.

Men mag hierbij niet vergeten dat de reden voor aanvaarding van de aanbevelingen eveneens in verband kan staan met een spreiding van verantwoordelijkheid door de bestraffer.⁴⁷ Sommige onderzoekers wijten de grote overeenkomst aan het 'second-guessing'-effect, nl. een inschatting van de ernst van de situatie en een aanbeveling vastknopen aan het SER waarvan men praktisch zeker weet dat de Magistrates ze overnemen. Men past zich m.a.w. als P.O. gewoon in de huid van deze magistraten.⁴⁸ Uit mijn ervaringen met de 'Probation Service' in Wales kan ik echter besluiten dat deze redenering niet mag overdreven worden. P.O.'s maken wel speculaties omtrent de mogelijke uitspraken maar kiezen toch normaliter hun aanbeveling in relatie tot de beklaagde en niet in relatie tot de magistraten.⁴⁹

---

42. Wat succesratio betreft, onder de vorm van het procentueel aantal aanbevelingen dat in de veroordeling wordt overgenomen, vindt JARVIS (1965, tabel 4, p. 65) in een studie van 'quartersessions' in Cornwall tussen 1955 en 1960 dat voor specifieke aanbevelingen betreffende probatie een overeenkomst bestaat van 70 %. Voorstellen tegen probatie als maatregel worden in 78 % van de gevallen aangevaard. MC WILLIAMS (1968, p. 137) vindt algemeen een overeenkomst van 73 % tussen aanbeveling en veroordeling terwijl FORD in 1972 (p. 24) een overeenkomst van 80 % beschrijft. PERRY (1974, p. 86-87) vindt slechts een succesratio van 58,1 % in zijn evaluatie van 'recommendations' en vermeldt er cynisch bij dat een groot deel van die veroordelingen ook zou zijn uitgesproken indien er geen rapport zou zijn geweest. THORPE en PEASE (1976, p. 393) merken een ratio van 78 % in Kent en Nottingham. In een onderzoek van MOTT (1977, p. 426-427), weliswaar in een jeugdrechtbank, blijkt 91 % van de veroordelingen overeen te komen met de veroordeling. Een I.L.P.S.-studie (1984, p. 25-26) vermeldt een overeenkomst van 3 op 5 waarvan de percentages veel hoger liggen bij Crown Court dan bij Juvenile- en/of Magistrates' Court. Tenslotte laat ANDREWS (1984, p. 22) in zijn studie in Manchester en Tafford verstaan dat de 'Take up rate' verschilde naargelang de aanbeveling. Discharge spant de kroon met 90 %; Probation Order 72 % en Community Service 53 %.

43. FORD (1972, p. 31) beweert o.m. dat: 'Probation Officers have come to adopt a general function of advising the court in sentencing and in four out of five cases their recommendations are accepted...' terwijl MATHIESON (1975, p. 164) spreekt van: '... a graduate but definite trend in recent years for decision making to be transferred from judiciary to the professionals'.

44. Zie CARTER en WILKINS, 1967, p. 509.

45. Zie ook ANTHONY, 1970, p. 239; ST. JOHN, 1961, p. 33.

46. Zie ook PERRY, 1974, p. 86-87; MOTT, 1977, p. 426-427.

47. SMITH en BLUMBERG (1967, p. 102) en BLUMBERG (1967, p. 137) suggereren dat de reden voor aanvaarding van de aanbeveling in deze richting moet worden gezocht: 'They can "lean" on the report... recommendations diffuse responsibility and to mitigate his anxieties'.

48. Zie ook BLUMBERG, 1967, p. 67.

49. Zie ook CARTER en WILKINS, 1967, p. 513.

In dit proces waar de P.O. weet welke veroordelingen de Magistrates zullen uitspreken is de 'zogenaamde invloed' van de professionele aanbeveling uiteraard nihil. Het voorstel heeft hier louter een bevestigende functie. We kunnen pas van een echte invloed spreken indien de P.O. dit proces negeert en een ander voorstel formuleert dat toch door de Magistrates wordt overgenomen. De P.O. wordt in dit geval aangezien als een expert op een gebied waar degene die de beslissing moet nemen daadwerkelijk zijn limieten erkent.⁵⁰

Als een veroordeling wordt uitgesproken waarin de 'Probation Service' betrokken is (Community Service, Intermediate Treatment, Probation Order,...) en waaraan bepaalde condities verbonden zijn, worden deze mondeling aan de persoon in kwestie overgemaakt. De Probation Officer on duty vertaalt dan meestal wel wat er nu precies is verteld en wanneer men contact zal opnemen. Administratief wordt de zaak volledig gemaakt als een officiële nota van de veroordeling bij de Probation Service binnenloopt. Een kopie van de nota wordt aan het SER gehecht en in de Probation Service geklasseerd. De verschillende P.O.'s dienen eveneens een klassemment bij te houden van de SER's die ze ooit schreven, met daarbij de uiteindelijke veroordeling, wat voor hen een nuttig element tot zelfevaluatie kan vormen. De afsluiting van de strafrechtelijke procedure betekent echter niet het einde van de gebruikswaarde van het sociaal verslag. Post-Court wordt er ook nog heel wat met het SER gehaspeld.

4. 'Post-Court'-gebruik van het SER

Er dienen vooraf enkele restricties gemaakt te worden. Er wordt enkel gesproken over het gebruik van SER's *na* de veroordeling en i.v.m. rapporten voor volwassenen. Het mag hierbij dan ook duidelijk zijn dat een SER ook nog in andere domeinen de kop opsteekt.⁵¹

1. HET GEBRUIK VAN SER'S BINNEN PENITENTIAIRE INSTELLINGEN

Zowel de gevangenisdirecteurs als de P.O.'s die binnen de instelling tewerkgesteld zijn krijgen een kopie van het document. Beiden kunnen het rapport op hun beurt verdelen over het gevangenispersoneel van de verschillende departementen.

De rapporten spelen een belangrijke rol in de allocatie van gevangenen naar de verschillende interneringsmogelijkheden (b.v. de gezinssituatie kan hier belangrijk zijn). De informatie kan dus in die zin ook een negatief effect hebben.

Goed gedrag kan de betrokkene in een open gevangenis brengen, terwijl hij door een notie van gevaarlijke activiteiten in een High Security Prison kan terecht komen.

Hoewel de gevangenisdepartementen beweren al het mogelijke te doen is het door de grote verspreiding bijna onvermijdelijk dat ook andere gevangenen de SER's te zien krijgen.

---

50. Zie DAVIS, 1974, p. 29-30.

51. De informatie betreffende deze materie is naast eigen ervaring vooral gebaseerd op SHAW (1981).

2. HET GEBRUIK VAN SER'S DOOR HET 'LOCAL REVIEW COMMITTEE'

Een SER wordt meestal in het 'parole-dossier' bijgevoegd en heeft dus op dit niveau reeds een invloed op de 'parole'-beslissing. Informatie tegenover supervisie of vroegere levensstijl vóór de gevangenisstraf spelen hierin een grote rol.

Deze informatie is meestal niet te vinden in andere documenten die ter beschikking staan van het Committee. Het overgrote deel van de Local Review Committees vindt trouwens dat ze zonder een SER een beslissing moeten nemen die gebaseerd is op gebrekkige informatie.

3. HET GEBRUIK VAN SER'S DOOR DE 'PAROLE BOARD' (COMMISSIE V.I.)

Het SER bevindt zich meestal in het dossier dat wordt voorgelegd aan de Parole Board. Alle leden van deze commissie vinden trouwens, net als deze van het Local Review Committee, dat men in het rapport waardevolle informatie vindt die van uitzonderlijk belang kan zijn voor de parole-beslissing.

4. BEDENKINGEN BIJ HET VERSPREID GEBRUIK VAN 'OUT OF DATE REPORTS'

Voorbijgestreefde rapporten worden meermaals gebruikt door de advocatuur om haar pleidooien betreffende cliënten die reeds vroeger in contact kwamen met de Probation Service kracht bij te zetten. De huidige wetgeving laat deze praktijk toe, wat de deur op een kier zet voor eventueel misbruik van deze formule. Ook de politie kan langs verschillende achterpoortjes de SER's bemachtigen, en hiermee zijn nog zeker niet alle Post-Court-gebruikers van het SER geïdentificeerd.⁵²

Het blijkt dus dat het SER door heel wat individuen en instellingen, zowel binnen als buiten het strafrechtssysteem, gezien wordt als een heel bruikbaar document. Het is zelfs meestal de enige bron van achtergrondinformatie en kan in die zin heel wat tijd en geld besparen. De aantrekkingskracht van het verslag brengt echter een paar storende variabelen mee:

1. het is vrij gemakkelijk om een rapport te kopiëren en er de buurman van te voorzien, zodat eigenlijk nog moeilijk kan gesproken worden van een strikt vertrouwelijk rapport;
2. de rapporten hebben dikwijls een significante impact op beslissingen in een bepaalde setting die ver weg staat van het gebeuren in de rechtszaal waarvoor ze oorspronkelijk werden geschreven.

Of de auteurs het nu willen of niet, de SER's komen in heel wat beslissingen van pas en de distributie of het gebruik ervan ligt ver buiten de controle van de probatiedienst. Dit betekent dat heel wat mensen vertrouwelijke informatie bekomen van de veroordeelde die zich op zijn beurt niet bewust is van de situatie. Het is dan ook begrijpelijk dat dit enige wrevel opwekt bij heel wat professionele werkers zowel binnen als buiten de probatie-dienst en dat zij ijveren voor een beknotting van deze praktijken.

---

52. Bepaalde werkgevers namen b.v. wel eens contact op met de Probation Service om een SER in handen te krijgen.

5. Bij wijze van besluit

Uit de historische duiding blijkt dat het SER zich in een kritische periode bevindt. De nulgroei die van Home-Office-zijde werd ingeluid is hier, naast de vragen die men zich stelt over nut en doelstellingen, uiteraard niet vreemd aan. Het extra-werk dat de P.O.'s door deze materiële beperkingen te verduren krijgen⁵³ zal ongetwijfeld zijn invloed hebben op andere (supervisie)bezigheden. Van daar dat men binnen de Probation Service zo economisch mogelijk, hoe kan het ook anders binnen de gegeven structuren, te werk moet gaan en steeds naar de beste manier dient te zoeken om tijd en personeel te verdelen naar die zaken waar het SER het meeste 'hulp' kan bieden. Sommige P.O.'s willen dan ook duidelijk terugschroeven in de voorbereiding van sociale verslagen op bepaalde domeinen.⁵⁴ De 'Research & Information Units' hebben in de allocatie van beschikbare middelen eveneens een belangrijke taak. Tevens steunen zij het wetenschappelijk onderzoek dat kan bijdragen tot een optimalisering van inhoudsbepaling en constructie van het SER.

Om de kritieken betreffende inhoudelijke facetten te minimaliseren, kan gezocht worden naar de ultieme standaardisatie. De meeste zaken zijn onderling inderdaad sterk verschillend, een standaardisatie hoeft echter niet tot doel te hebben alle individuen in eenzelfde vormpje te gieten. Maar een geïjkt formulier zou een verzekering kunnen inhouden voor het feit dat alle onderdelen, indien relevant, aan bod kunnen komen.

Naar de aanbeveling toe komen we tot de Welfare - Justice - wedren. Beide modellen blijken echter in hun typevorm verouderd te zijn en men zoekt reeds sinds geruime tijd naar een systeem om het ideologisch vacuüm dat ontstaan is op te vullen.⁵⁵ Een oplossing zou kunnen gevonden worden door handhaving van een referentiekader waarin beide modellen gedeeltelijk gecombineerd worden. Een 'contract-model' als uitgangspunt zou hierbij heel goed van pas komen.

In samenspraak met zijn cliënt wordt hier door de P.O. een sociaal verslag opgesteld dat zowel moet tegemoet komen aan de individuele behoeften van de betrokkenen als aan het sociaal contract met de hem omringende samenleving. Het voorstel dat uit het SER wordt gedistilleerd zal dan tenminste, eventueel gedeeltelijk, gesteund worden door de beklagde. Dit kan alleen positief onthaald worden.

We mogen hier natuurlijk niet te romantisch worden, er zijn aan dit model eveneens gevaren verbonden. Een lakse houding van de P.O. kan tot gevolg hebben dat hoegenaamd geen behoeften worden bespeurd of dat geen aandacht

---

53. Momenteel hebben de P.O.'s in South Wales m.i. nog voldoende materiële middelen. Elke P.O. in Barry heeft zijn eigen 'office' met daarin allerlei bureelbenodigheden van pen en kaffee tot eigen telefoon en klassemment. Per twee P.O.'s is er in 'the general office' een secretaresse die voor typ- en administratief werk instaat; ook een aparte eetplaats met kookfaciliteiten was in het gebouw voorzien.

54. HERBERT en MATHIESON (1980, p. 58) halen hier de rapporten bij 'not guilty pleas' aan. De problematiek behandelt het schrijven van SER's voor personen die onschuldig pleiten. Het sociaal verslag namelijk, zal gebruikt worden indien de betrokkene bij de behandeling ten gronde schuldig bevonden wordt. Ethisch kan de P.O. hier als een indringer beschouwd worden. Er wordt door de auteurs dan ook een officiële afschaffing gesuggereerd.

55. Zie VERSTRAETE, A., 'Het justitieel maatschappelijke werk in London', *Panopticon*, 1981, p. 221.

wordt geschonken aan de sociale contactbreuk (waar b.v. retributie een eenvoudige oplossing had kunnen zijn). Aan de andere kant kan de P.O. door zijn bevoogdende houding opnieuw enkele verregaande behandelingsstrategieën naar voren schuiven of een pikant voorstel formuleren 'ter vergelding'. Maar, laat dit dan een hoofdthema zijn in de opleiding van P.O.'s. Namelijk, de extremen leren relativeren zodat er binnen de bestaande maatschappelijke structuur nog een oplossing kan gevonden worden die het nastreven waard is.

Geraadpleegde werken

- ANDREWS, E., *Alternatives to Custody; a Study of Social Inquiry Reports*. Great Manchester P. en A.C.S., 1984, 31 p.
- ANTHONY, E., 'The Court or the Psychiatrist', *Justice of the Peace*, 1970 (134), p. 234.
- BALDWIN, J., 'The Social Composition of the Magistracy', *British Journal of Criminology*, 1976 (16), p. 171-174.
- BEAN, P., *Rehabilitation and Deviance*, London, Routledge & Kegan, 1976, 168 p.
- BEAN, P., 'Social Policy in Relation to Crime', in: MARCH, D.C., *Introducing Social Policy*, London, Routledge & Kegan, 1979, 286 p. (223-256).
- BLUMBERG, A.S., *Criminal Justice*, Chicago, Quadrangle Books, 1974², 1967¹, 212 p.
- BOTTOMS & MC WILLIAMS, W., 'Non Treatment Paradigm for Probation Practice', *British Journal of Social Work*, 1979 (9), p. 159-202.
- BRODY, S.R., *The Effectiveness of Sentencing: A Review of the Literature*, (Home Office Research Study nr. 35), London, H.M.S.O., 1976.
- BURNEY, E., *J.P.: Magistrate, Court and Community*, London, Hutchinson, 1979, p. 169.
- CARTER, R. M. en WILKINS, L.T., 'Some Factors in Sentencing Policy', *Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, 1967 (58) nr. 4, p. 503-514.
- DAVIES, M., 'Social Inquiry for the Courts, an Examination of the Current Position in England and Wales', *British Journal of Criminology*, 1974 (14), p. 18-34.
- DRAPKIN, I.S., 'Criminological Aspects of Sentencing', in: DRAPKIN, I.S. (Ed.), *Studies in Criminology*, (Scripta Hierosolymitana XXI), Jerusalem, Magnes Press, The Hebrew University, 1969, 319 p. (28-53).
- FORD, P., *Advising Sentences. A Study of Recommendations made by Probation Officers to the Courts*, Oxford University, Penal Research Unit, Basil Blackwell-Oxford, 1972, 40 p.
- FREEMAN, N., 'The Rights of Children when they do wrong', *British Journal of Criminology*, 1981 (21), p. 210-229.
- GABOR, T. en JAYEWARDENE, C.H.S., 'The Pre-sentence Report as a Persuasive Communication', *Canadian Journal of Criminology*, 1978 (20), nr. 1, p. 19-27.
- GARFINKEL, *Studies in Ethnomethodology*, New Jersey, Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1967, 228 p.
- GREENBERG, D.F., 'The Correctional Effects of Corrections: A Survey of Evaluations', in: GREENBERG, D.F. (Ed.), *Corrections and Punishment*, (Sage Criminal Justice Annuals, vol. 8), Beverly Hills, Sage, 1977.
- HARDIKER, P., 'The Role of Probation Officers in Sentencing', in: PARKER, H. (Ed.), *Social Work and the Courts*. London, Edward Arnold Ltd., 1979, 224 p. (117-135).
- HERBERT, L.H. en MATHIESON, D., *Reports for Courts*. Surrey, NAPO, Maney & Son Ltd., 1980, 63 p.
- HINE, J., MC WILLIAMS, W. en PEASE, K., 'Recommendations, Social Information and Sentencing', *The Howard Journal*, 1978 (17), nr. 2, p. 91-100.
- HOME OFFICE, *Criminal Justice. A Working Paper*, London, H.M.S.O., mei, 1984, 36 p.
- HOME OFFICE, *Probation Service in England en Wales. Statements of National Objectives and Priorities*, London, H.M.S.O., april 1984, 6 p.
- HOOD, R., 'A Study of the Effectiveness of Pre-sentence Investigations in Reducing Recidivism', *British Journal of Criminology*, 1966 (6), p. 303-310.
- HOOD, R. en TAYLOR, I., 'Second Report of the Study of the Effectiveness of Pre-sentence Investigations in Reducing Recidivism', *British Journal of Criminology*, 1968 (8), p. 431-434.
- HORSLEY, G., *The Language of Social Enquiry Reports*, Norwich, University of East Anglia, 1982, 50 p.

- INNER LONDON P.S., *Survey of Social Enquiry Reports*, London, Probation Service, 1984, 82 p.
- JARVIS, F.V., 'Inquiry before sentence', in: GRYGIER, T. (Ed.), *Criminology in Transition*, London, Tavistock Press, 1965, 308 p. (43-69).
- KOLVIN, I. en OUNSTED, C., 'Remand Delinquents, the Court and the Psychiatrist', *Medicine, Science and the Law*, 1968 (8), p. 109-118.
- LARSON, C.U., *Persuasion: Reception and Responsibility*, Belmont, California, Wadsworth Publishing Co, 1973, geciteerd in: GABOR, T. en JAYEWARDENE, C.H.S., 1978, p. 26.
- LIPTON, D. e.a., *The Effectiveness of Correctional Treatment*. New York, Praeger, 1975.
- MATHIESON, D., 'Probation Officers: Sentencers of the Future', *Justice of the Peace*, 1975 (139), p. 162-164.
- MATHIESON, D., Social Inquiry Reports: The Status of the Defendant, *Justice of the Peace*, 1980 (144), p. 673-674.
- MATHIESON, D. en WALKER, A., *Social Enquiry Reports*, (Probation papers), London, NAPO, 1971 (7).
- MC EWEN, W.J. en GREENBERG, B.S., 'The Effects of Message Intensity on Receiver Evaluations of Source, Message and Topic', *The Journal of Communication*, 1970 (20), p. 340-350, geciteerd in: GABOR, T. en JAYEWARDENE, C.H.S., 1978, p. 21.
- MC WILLIAMS, B.S., 'Analysis of a Presentence Report', *Federal Probation*, 1950 (14) nr. 1, p. 41-46.
- MENTENS, Y., 'Het "Social Enquiry Report" in Engeland en Wales', in: FLORE, G. en MENTENS, Y., *Het sociaal verslag, knooppunt in de strafrechtelijke procedure. Studie van het 'Social Enquiry Report' in Engeland en Wales en de 'Maatschappelijke Enquête' in België, met een overzicht van structuren en praktijken in enkele andere Europese landen en de V.S., gekoppeld aan een voorstel-formulering naar de Belgische situatie toe*, K.U.Leuven, Faculteit Rechtsgeleerdheid, 1985, 225 p. (3-108).
- MOTT, H.J., 'Decision Making and Social Inquiry Reports in one Juvenile Court', *British Journal of Social Work*, 1977 (7), p. 421-432.
- N.A.P.O., *Social Enquiry Reports. A Policy Paper*, Surrey, N.A.P.O., 18 maart 1981, 7 p.
- NORTH MANCHESTER WORKING PARTY, *The Quality of Social Inquiry Reports*. North Manchester, Probation Service, mei 1983, 20 p.
- OSBORNE, S., 'Social Inquiry Reports in one Juvenile Court: An Examination', *British Journal of Social Work*, 1984 (14), p. 361-378.
- PEARCE, I. en WAREHAM, A., 'The Questionable Relevance of Research into Social Enquiry Reports', *The Howard Journal*, 1977 (14) nr. 2, p. 97-108.
- PERRY, F.G., *Information for the Courts. A New Look at Social Inquiry Reports*, Cambridge, Institute of Criminology, 1974, 111 p.
- PERRY, F.G., *Reports for Criminal Courts*, West Yorkshire, Owen Wells, 1979, 134 p.
- RAYNOR, P., 'Is there any Sense in Social Inquiry Reports?', *Probation Journal*, 1980 (27) nr. 3, p. 78-84.
- SCHEFF, T., 'Negotiation Reality: Notes on Power in the Assessment of Responsibility', *Social Problems*, 1968 (16), p. 3-17.
- SHAW, R., *Who Uses Social Inquiry Reports? A Study of the Use of Social Inquiry Reports outside the Courts and their Influence upon Decisions*, Cambridge, Institute of Criminology, Occasional Papers nr. 7, 1981, 61 p.
- SMITH, A.B. en BLUMBERG, A.S., 'The Problem of Objectivity in Judicial Decisionmaking', *Social Forces*, 1967 (46), p. 96-105.
- SPICA, A., 'The A to Z of the Presentence Report', *Federal Probation*, 1978 (dec.), p. 51-53.
- ST. JOHN, J., *Probation - The Second Chance*, London, Vista Books, 1961, geciteerd in: WHITE, S., 1972, p. 238.
- SUDNOWS, S., 'Normal Crimes: Sociological Features of the Penal Code in a Public Defender's Office', *Social Problems*, 1965 (12), p. 255-276.
- THORPE, J., *Social Enquiry Reports. A Survey*, (Home Office Research Study nr. 48), London, H.M.S.O., 1979, 55 p.
- THORPE, J., 'Social Inquiry Reports - Are new methods possible?' *Justice of the Peace*, 1978 (142), p. 500-501.
- UNITED KINGDOM, *Criminal Justice Act*, 1948; *Home Office Circular* 138, 1963, (H.O.C. 138/1963); *Home Office Circular* 28-59, 1971, (H.O.C. 28-59/1971); *Home Office Circular* 17-18, 1983, (H.O.C. 17-18/1983); *Powers of Criminal Courts Act*, 1973; *Report of the Departmental Committee on the Probation Service (The Morison Report)*, London, H.M.S.O., 1962, Cmnd.

1650; *Report of the Interdepartmental Committee on the Business of the Criminal Courts (The Streatfeild Report)*, London, H.M.S.O., 1961, Cmnd. 1289.

VERSTRAETE, A., 'Het justitieel maatschappelijk werk in London', *Panopticon*, 1981, p. 221.

WEST GLAMORGAN P.S., *Report of the working party on social enquiry work*, West Glamorgan Probation Service, 1984, 43 p.

WHITE, S., 'The effect of Social Inquiry Reports on sentencing decisions', *British Journal of Criminology*, 1972 (12) p. 230-249.

WILKINS, L. & CHANDLER, A., 'Confidence and Competence in decision making', *British Journal of Criminology*, 1965 (5) p. 22-35.

WRIGHT, C., 'Team Approach to Presentence', *Federal Probation*, 1979 (maart), p. 21-24.